

SÖDERTÄLJE KOMMUN Kommunstyrelsen	
2014 -05- 26	
Dnr	Rnr

28
1

Till Kommunfullmäktige

Översyn av arvodesreglementet

(Dnr 14/45)

Sammanfattning

I slutet av varje mandatperiod brukar arvodesnämnden se över kommunens arvodesreglemente och föreslå förändringar där så behövs. Nämnden föreslår nu följande ändringar:

1. Begränsningsregeln vid flera sammanträden samma dag ska inte gälla, om det förra sammanträdet redan är avslutat när nästa sammanträde öppnas.
2. Begränsningsregeln vid mindre än en timmes närvaro preciseras till att gälla då en förtroendevald inte har närvarat vid hela sammanträdet.
3. Det pensionsrelaterade tillägget till "ersättning för inkomstförlust" höjs från 4 till 4,5 % för att stämma med vad som numera är vanligt i tjänstepensionsavtalen på arbetsmarknaden.
4. § 14 om fri barntillsyn ändras. Familjemedlem som förlorat arbetsförtjänst för att kunna vara barnvakt åt en förtroendevalds barn ska inte längre kunna få hela inkomstförlusten ersatt, men däremot kunna få barnvaktslön på samma villkor som andra barnvakter.
5. Bestämmelsen om fast arvode till valnämndens ordförande kompletteras, så att det fasta arvodet per månad blir 5 % av inkomstbasbeloppet under sådana år då det är två tillfällen för val och/eller folkomröstning.

Punkt 5 föreslås gälla fr o m 1 januari 2014. Punkterna 1 och 2 föreslås gälla fr o m 1 juli 2014. Punkterna 3 och 4 föreslås gälla fr o m 1 januari 2015.

Beslutsunderlag

PM 22 maj 2014

Förslag till ändringar i kommunens arvodesreglemente

Arvodesnämndens förslag till kommunfullmäktiges beslut

Arvodesreglementet ändras i enlighet med förslag i bilaga, med verkan fr o m den 1 januari 2014 när det gäller § 10, fr o m den 1 juli 2014 när det gäller § 4, samt fr o m den 1 januari 2015 när det gäller §§ 6 och 14.

Södertälje den 22 maj 2014
På arvodesnämndens vägnar

Alf Eriksson
ordförande

Datum
2014-05-22

Enhet
HR-avdelningen
Utredare Hans Broman

PM till arvodesnämndens förslag om översyn av arvodesreglementet (Dnr 14/45)

1. Begränsningsregeln vid mer än ett sammanträde samma dag

Våren 2013 införde kommunfullmäktige en begränsningsregel genom följande båda tillägg till arvodesreglementets § 4:

Tillägg till första stycket: Om den förtroendevalde närvarar under kortare tid än en timme gäller i stället sammanträdesarvode typ B.

Nytt andra stycke: Dock ska en förtroendevald som deltar i mer än ett nämndsammanträde under samma dag erhålla endast ett sammanträdesarvode, och då av typ A.

När det gäller sammanträden i bl a utskott finns sedan förut en tvåtimmarsgräns. Längre sammanträden ger sammanträdesarvode typ C, som är högre än typ B. När begränsningsregeln infördes omformulerades också näst sista stycket i § 4, så att det numera är individens närvarotid och inte sammanträdestiden som ska överstiga två timmar för att arvode typ C ska kunna lämnas.

Arvode typ A är högre och ges bara när hela organet (kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och andra nämnder eller revisorerna) sammanträder.

Syftet med begränsningsregeln är att undvika att förtroendevalda kan få fullt arvode för kortvarig närvaro. Exempelvis har förekommit att förtroendevalda ingår i två nämnder som sammanträder helt eller delvis samtidigt. Det är då stötande om en förtroendevald som går mellan sammanträdena får fullt arvode på båda ställena. Som begränsningsregeln i nya andra stycket är formulerad hindrar den däremot inte att fullmäktige och en nämnd sammanträder samma dag, med fullt arvode. Men det brukar då vara ordnat så att de båda sammanträdena inte ens delvis sammanfaller i tiden.

Något som inte löstes med 2013 års formulering var att det kan förekomma att två nämnder sammanträder samma dag, exempelvis det ena på förmiddagen och det andra på eftermiddagen. Situationen är mycket ovanlig, men det är rimligt att en förtroendevald som ingår i båda nämnderna och gör två fullödiga insatser ska få två arvoden.

Arvodesnämnden föreslår att frågan blir löst genom att följande nya mening läggs till sist i det andra stycket ovan:

Begränsningen i förra meningen gäller inte, om det förra sammanträdet redan är avslutat när nästa sammanträde öppnas.

Om det tillägget görs, kommer sådana sammanträden att ses som fristående från varandra när arvode beräknas och utbetalas.

Även efter en ändring gäller begränsningsregeln om en förtroendevald deltar i två (eller flera) nämndsammanträden som helt eller delvis äger rum samtidigt. Nuvarande bestämmelse säger i sådana fall att endast ett sammanträdesarvode ska betalas ut, och då av typ A. Den lösningen är inte helt logisk, eftersom det skulle kunna förekomma att närvaron är kortvarig på båda sammanträdena. Ett arvode av typ A är värt mer än två arvoden av typ B, och i sådana sällsynta situationer skulle begränsningsregeln i realiteten innebära en premiering. **Arvodesnämnden föreslår** därför att bestämmelsen ändras till att endast ett sammanträdesarvode ska betalas ut, och då för det sammanträde där personen hade den längsta närvarotiden. Om det blir av typ A eller typ B beror på vad som gäller för det sammanträdet.

Här kan också nämnas vad som gäller för bolagens styrelser. Kommunen har bestämt att kommunens arvodesbestämmelser ska gälla också för förtroendevalda som ingår i bolagsstyrelser i kommunens bolagskoncern. Meningen är att begränsningsregeln ska tillämpas inom koncernen mellan bolagsstyrelserna på samma sätt som inom kommunen mellan nämnderna. Däremot är det tyvärr inte praktiskt genomförbart att tillämpa regeln mellan kommunen och koncernen. Detta klargjordes också när begränsningsregeln infördes.

2. Begränsningsregeln vid kortvarig närvaro (entimmesregeln)

Ovan citerades den begränsningsregel som infördes 2013 och säger att sammanträdesarvode typ B gäller om den förtroendevalde närvarar kortare tid än en timme vid ett sammanträde med kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, andra nämnder eller revisorerna. Regeln gäller även för det fall att sammanträdet i sig tar kortare tid än en timme.

Många har ifrågasatt om det är rimligt att kortvariga sammanträden generellt ger lägre arvode, detta med tanke på att kortvariga sammanträden ofta har krävt särskilt långa förberedelser från deltagarnas sida. **Arvodesnämnden har därför utarbetat ett förslag till modifiering av entimmesregeln.**

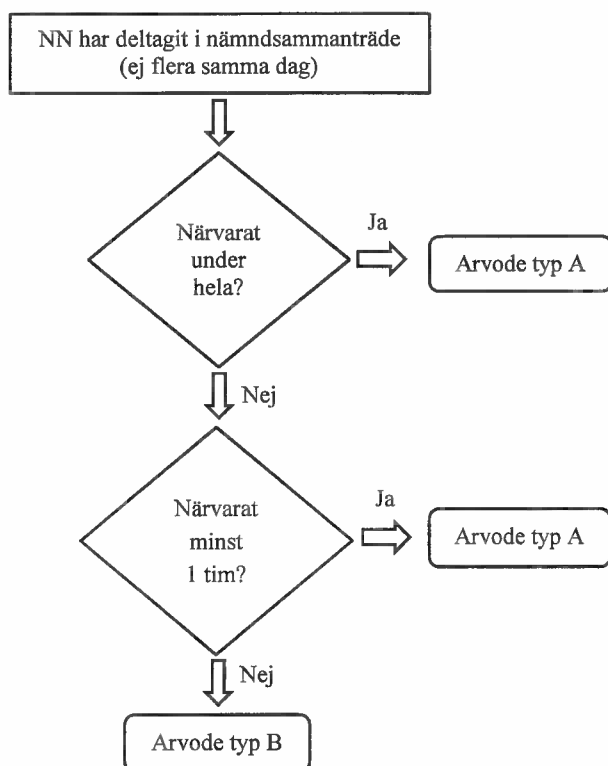
För förtroendevalda i de nämnda organen som närvarar vid ett helt sammanträde föreslås sammanträdesarvode typ A, oavsett sammanträdet längd. För förtroendevalda som kommer för sent, eller lämnar sammanträdet innan det avslutas, föreslås sammanträdesarvode typ B, såvida inte personens närvaro omfattar minst en timme. Som närvarotid föreslås räknas även tid då den förtroendevalde är frånvarande på grund av jäv men väntar utanför sammanträdeslokalen.

När ny text tillförs till första stycket i § 4 bör detta delas upp i två stycken. Det för med sig att nuvarande andra stycket blir paragrafens tredje stycke.

I nuvarande första stycke används uttrycket ”när de deltar i sammanträde med respektive organ som helhet”. Avsikten har varit att visa på att det handlar om t ex hela nämnden och inte dess utskott eller beredning. Men uttrycket kan också uppfattas som att man deltar i hela sammanträdet, vilket inte är avsikten. Uttrycket **föreslås förtydligas** genom att ändras till ”sammanträde som hela organet kallats till.”

De begränsningsregler som har gällt sedan sommaren 2013 är alltför trubbiga. De ändringar som arvodesnämnden nu föreslår i punkterna 1 och 2 **bör därför få träda i kraft** redan 1 juli 2014.

Flödesschema som illustrerar förslaget under punkt 2:

3. Det pensionsrelaterade tillägget till "ersättning för inkomstförlust"

Enligt kommunallagen är kommunen skyldig att ge sina fritidspolitiker skälig ersättning för de arbetsinkomster och ekonomiska förmåner som de förlorar på grund av uppdraget. I detta ingår att fritidspolitiker som tar ledig från arbetet med löneavdrag och därför förlorar tjänstepensionsförmåner ska kompenseras för detta. Genom åren har det varit svårt att hitta en smidig form för denna pensionskompensation. Numera är kommunens lösning att all ersättning för inkomstförlust generellt höjs med 4 % före utbetalning. Detta står i arvodesreglementets § 6.

Arvodesnämnden har noterat att 4,5 % numera är ett vanligt procenttal i de avgiftsbaserade tjänstepensionssystemen på arbetsmarknaden, t ex ITP 1, Avtalspension SAF-LO och de kommunala tjänstepensionsavtalen. Samma procenttal ingår också i de nya pensionsbestämmelser som nämnden i dag föreslår kommunfullmäktige, men som inte direkt berör ersättning för inkomstförlust.

Arvodesnämnden föreslår att procenttalet 4 % ändras till 4,5 % i arvodesreglementet.

4. Fasta arvodet till valnämndens ordförande

Enligt arvodesreglementet är det fasta arvodet till valnämndens ordförande per månad 3,5 % av inkomstbasbeloppet under valår och folkomröstningsår, och 1,5 % andra år. Årets belopp är 1.992 resp 854 kr/mån.

Just under 2014 inträffar det ovanliga att arvodesnämnden ansvarar för både EU-val i maj och allmänna val i september. Enligt de intervall som nu gäller kommer det att dröja det tjugo år innan det händer igen.

Arvodesnämnden föreslår att bestämmelsen om fast arvode till valnämndens ordförande kompletteras så att månatligen 5 % av inkomstbasbeloppet ska gälla under sådana år då det är två tillfällen för val och/eller folkomröstning. Detta föreslås gälla redan från och med 2014.

5. Bestämmelserna om fri barntillsyn

Bakgrund och gällande regler

Kommunallagen säger att fritidspolitiker med barn som har behov av tillsyn har rätt till skälig ersättning för kostnader för barntillsyn som uppkommer när de fullgör sina uppdrag.

De flesta kommuner och landsting har löst detta genom att ta in i reglerna att kostnader för barntillsyn i samband med sammanträden och förrättningar ersätts i efterhand av kommunen resp landstinget. Vanligen sätter man då också ett tak för barntillsynskostnaden, ofta som belopp per timme där förutom sammanträdestiden även nödvändig restid räknas in. Stockholms läns landsting har taket 90 kr/tim. Vid en sådan lösning är den förtroendevalde arbetsgivare för den som får ersättningen (såvida inte den förtroendevalde anlitar ett barnvaktstföretag). I landstinget förekommer det för övrigt, liksom i kommunen, att föräldralediga förtroendevalda tar med barnet till sammanträdet. Det är sällsynt i landstinget att någon begär ersättning för barntillsynskostnad.

Södertälje kommun valde i slutet av 1970-talet att i stället vara arbetsgivare för de barnvakter som de förtroendevalda anlitar. Timlön bestäms av arvodesnämnden och är numera 0,11 % av inkomstbasbeloppet, f n 63 kr. Barnvakten får inte o-tillägg, men däremot semesterersättning och i skälig omfattning ersättning för resekostnader. Det står i och för sig den förtroendevalde fritt att eventuellt betala ytterligare lön ur egen ficka.

§ 14 i kommunens arvodesreglemente lyder så här:

När förtroendevald deltar i sammanträde eller förrättning, avlönar kommunen person som utför vård och tillsyn av barn, som vårdas i den förtroendevaldes familj och som under kalenderåret inte fyller tolv år. Om det finns särskilda skäl, kan tillsyn betalas även för äldre barn.

Avlöningstid skall motsvara sammanträdes- eller förrättningstiden med tillägg av en timme. Kommunen är arbetsgivare. Lönevillkoren fastställs av arvodesnämnden.

Egen familjemedlem eller sammanboende kan inte få barnvaktslön.

Barnvaktslön lämnas inte för tid då barnet normalt vistas i den kommunala barnomsorgen. Barnvaktslön lämnas normalt inte heller när den förtroendevalde erhåller ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Om en familjemedlem måste ta ledigt från arbetet med löneavdrag för att kunna vara barnvakt åt den förtroendevaldes barn, kan kommunen ersätta familjemedlemmen för den arbetsförtjänst som denna har förlorat.

Som sista stycket är uttryckt kan det tillämpas bara för familjemedlemmar, vilket väl innebär anhöriga som bor i samma hushåll. Om den förtroendevalde i stället anlitar en av sina föräldrar för barntillsynen, och man inte bor tillsammans, så gäller samma barnvaktslön som för andra barnvakter.

Det sista stycket i § 14 kallas ibland ”hemmafruregeln” eftersom det på 1980-talet infördes på önskan av en hemarbetande kvinna med omfattande kommunala uppdrag. De gånger regeln numera tillämpas handlar det om föräldralediga förtroendevalda. Arvodesnämnden beslöt den 10 december 2012 om hur sista stycket ska tolkas och tillämpas. Beslutet innebär att en föräldraledig förtroendevald antingen kan få ersättning för egen förlorad föräldrapenning (högst med belopp enligt föräldrapenningtaket, f n 944 kr/dag) eller begära fri barntillsyn. Om den fria barntillsynen utförs av en annan familjemedlem ersätter kommunen den inkomstförlust som uppstår när den personen stannar hemma med barnet, dock högst enligt kommunens tak för ersättning för inkomstförlust, f n normalt 2.760 kr per dag. Om den fria barntillsynen i stället utförs av någon annan person gäller kommunens normerade barnvaktslön.

Analys och förslag

Kommunallagen kräver inte att den förtroendevalde eller familjen hålls helt skadeslös för inkomstförluster i samband med att den förtroendevalde fullgör sitt kommunala uppdrag. Lagstiftaren har inte heller tänkt sig ersättningar till andra personer än den förtroendevalde själv. Å andra sidan kan det uppstå risk för demokratiförluster om småbarnsföräldrar anser sig förhindrade av ekonomiska skäl att åta sig förtroendeuppdrag. Dock kan man också notera att sammanträdesarvodet i många fall mer än väl uppväger de andra inkomstförlusterna även för föräldralediga förtroendevalda.

Det är svårt att i längden motivera varför kommunens ersättning till barnvakten ligger på en mycket högre nivå om barnvakten ingår i familjen (hushållet) än om någon annan person (t ex en släkting) anlitas. Man kan också notera att om den förtroendevalde väljer alternativet ”fri barntillsyn utförd av annan familjemedlem” så kan kommunens kostnad bli betydligt högre än om hen hade valt att begära ersättning för förlust av föräldrapenning. Motsvarande system finns inte hos t ex landstinget och har inte heller avsetts av lagstiftaren. Det är inte barnvaktens individuella inkomstförhållanden som ska styra barnvaktsförmånen till den förtroendevalde. Det ligger också ett värde i att reglerna förenklas.

Arvodesnämnden föreslår att sista stycket i § 14 slopas, samtidigt som man öppnar för att egen familjemedlem eller sammanboende kan få barnvaktslön, om denne har förlorat inkomst för att kunna vara barnvakt åt den förtroendevaldes barn. Familjemedlem som inte gjort någon inkomstförlust ska liksom förut inte kunna få någon ersättning från kommunen.

Resultatet blir att alla barnvakter ersätts med samma timlön. Om detta godkänns av kommunfullmäktige, kommer arvodesnämnden att höja timlönen till 0,17 % av inkomstbasbeloppet, vilket f n blir 97 kr/tim. Barnvaktslönen blir då attraktivare än hittills, utom för de grupper som vunnit på ”hemmafruregeln”.

Arvodesnämnden räknar med att den förändringen kan genomföras utan att det sammantaget blir svårt att förena föräldraskap med ett förtroendeuppdrag i kommunen eller dess bolag.

Fortsatt behandling av arvodesnivåer

Arvodesnämnden kommer efter höstens val till kommunfullmäktige att ta del av diskussionerna mellan partierna om nämndorganisation och om omfattning på de uppdrag som ger månadsarvode eller fast arvode. Nämnden kan sedan komma att återkomma till fullmäktige med förslag om förändring.

Arvodesnämnden kommer också att överväga lämpligaste form för arvodering av styrelseordförandena i koncernbolagen, men dessa frågor ska enligt arvodesnämndens reglemente avgöras av nämnden själv.

Kostnadseffekter

Merkostnaderna för de förändringar som föreslås i denna skrivelse beräknas bli obetydliga.

Barnperspektiv

Arvodesnämnden har ovan föreslagit en förändring av bestämmelsen om fri barntillsyn. Det är sällan som bestämmelsen åberopas av förtroendevalda, men i de fall så sker kan förändringen komma att påverka vem som kommer att vårda berörda barn. Kommunen har den principen att alla förslag ska belysas även ur ett barnperspektiv. Det är emellertid närmast ogörligt att nu bedöma förändringens effekter ur ett barnperspektiv.

Södertälje den 22 maj 2014

Hans Broman

utredare i arvodesfrågor

Förslag till ändringar i kommunens arvodesreglemente

Textdelar som skiljer sig åt mellan de båda versionerna är kursiverade.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
§ 4 Sammanträde och sammanträdesarvode	
<p>Ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och andra nämnder erhåller sammanträdesarvode typ A när de deltar i sammanträde <i>med respektive organ som helhet</i>. Samma gäller också när revisorer deltar i revisorernas gemensamma sammanträden. <i>Om den förtroendevalde närvarar under kortare tid än en timme gäller i stället sammanträdesarvode typ B.</i></p>	<p>Ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och andra nämnder erhåller sammanträdesarvode typ A när de deltar i sammanträde <i>som hela organet kallats till</i>. Samma gäller också när revisorer deltar i revisorernas gemensamma sammanträden.</p> <p><i>Förtroendevald som närvarar endast vid del av sådant sammanträde erhåller sammanträdesarvode typ A, förutsatt att personen närvarar under minst en timme av sammanträdet. Om närvaron är kortvarigare gäller sammanträdesarvode typ B för sådan förtroendevald, oavsett sammanträdetets längd. Som närvarotid räknas även tid då förtroendevald på grund av jäv inte är närvarande men väntar utanför sammanträdeslokalen.</i></p>
<p>Dock ska en förtroendevald som deltar i mer än ett nämndsammanträde under samma dag erhålla endast ett sammanträdesarvode, och då <i>av typ A.</i></p>	<p>Dock ska en förtroendevald som deltar i mer än ett nämndsammanträde under samma dag erhålla endast ett sammanträdesarvode, och då <i>för det sammanträde där personen hade den längsta närvarotiden. Begränsningen i förra meningen gäller inte, om det förra sammanträdet redan är avslutat när nästa sammanträde öppnas.</i></p>
<p>---</p>	
<p>---</p>	
<p>§ 6 Ersättning för inkomstförlust</p>	

- - -	
I syfte att kompensera för troliga kommande förluster av tjänstepension höjer kommunen ersättningsbara belopp generellt med 4 % före utbetalning.	I syfte att kompensera för troliga kommande förluster av tjänstepension höjer kommunen ersättningsbara belopp generellt med 4,5 % före utbetalning.
- - -	

- - -

§ 10 Fast arvode för vissa uppdrag

Följande förtroendevalda erhåller fast arvode med angiven andel av inkomstbasbeloppet varje månad:

- - -

Valnämnden och arvodesnämnden:

Ordförande 1,5 %

För valår och folkomröstningsår gäller i stället 3,5 % för valnämndens ordförande.

Valnämnden och arvodesnämnden:

Ordförande 1,5 %

För valår och folkomröstningsår gäller i stället 3,5 % för valnämndens ordförande.

För år med två tillfällen för val och/eller folkomröstning gäller 5 % för valnämndens ordförande.

- - -

- - -

§ 14 Fri barntillsyn

När förtroendevald deltar i sammanträde eller förrättning, avlönar kommunen person som utför vård och tillsyn av barn, som vårdas i den förtroendevaldes familj och som under kalenderåret inte fyller tolv år. Om det finns särskilda skäl, kan tillsyn betalas även för äldre barn.

Avlöningstilltid skall motsvara sammanträdes- eller förrättningstiden med tillägg av en timme. Kommunen är arbetsgivare. Lönevillkoren fastställs av arvodesnämnden.

Egen familjemedlem eller sammanboende kan inte få barnvaktslön.

Barnvaktslön lämnas inte för tid då barnet normalt vistas i den kommunala barnomsorgen. Barnvaktslön lämnas normalt

Egen familjemedlem eller sammanboende kan inte få barnvaktslön, såvida inte denne har förlorat inkomst för att kunna vara barnvakt åt den förtroendevaldes barn.

Barnvaktslön lämnas inte för tid då barnet

<p>inte heller när den förtroendevalde erhåller ersättning för <i>förlorad arbetsförtjänst</i>.</p>	<p>normalt vistas i den kommunala barnomsorgen. Barnvaktslön lämnas normalt inte heller när den förtroendevalde erhåller ersättning för <i>inkomstförlust</i>.</p>
<p>Barnvaktslön lämnas inte för tid då barnet normalt vistas i den kommunala barnomsorgen. Barnvaktslön lämnas normalt inte heller när den förtroendevalde erhåller ersättning för förlorad arbetsförtjänst.</p>	
<p><i>Om en familjemedlem måste ta ledigt från arbetet med löneavdrag för att kunna vara barnvakt åt den förtroendevaldes barn, kan kommunen ersätta familjemedlemmen för den arbetsförtjänst som denna har förlorat.</i></p>	<p>- - -</p>